

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Hannes Eintrei

Förslag till ändring i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2018:5) om berikning av vissa livsmedel

Förslag och bakgrund

Livsmedelsverket föreslår att

- kravet på berikning av ”fermenterad mjölk” ersätts av ett krav på berikning av ”fermenterade mjölkprodukter” och
- det införs en definition av fermenterade mjölkprodukter i 3 § och att definitionen av fermenterad mjölk i samma paragraf upphävs.

Den 16 maj 2018 trädde Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2018:5) om berikning av vissa livsmedel i kraft.

I föreskrifternas 5 § föreskrivs bl.a. att fermenterad mjölk som innehåller högst 3,0 viktprocent fett ska berikas.

Definitionen av fermenterad mjölk finns i nuvarande 3 § LIVSFS 2018:5. Den hänvisar till Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2003:39) om mjölk och ost, där det framgår att med fermenterad mjölk avses en produkt som tillverkats av mjölk genom att en för produkten karaktäristisk kultur av mikroorganismer tillförs, vilket medför en sänkning av pH-värdet. Mjölkbeståndsdelar får tillföras.

Livsmedelsverkets avsikt med LIVSFS 2018:5 har varit att samtliga fermenterade mjölkprodukter, upp till tre procents fetthalt (t.ex. smaksatt fil och yoghurt) med undantag för ost skulle omfattas av bestämmelsen. Även motsvarande laktosfria och vegetabiliska alternativ skulle innefattas av kravet i 5 §.

Med definitionen ”fermenterad mjölk” har emellertid endast fermenterade naturella mjölkprodukter omfattats av berikningskravet. Detta eftersom såväl definitionen i 3 § LIVSFS 2003:39 som den i unionslagstiftningen¹ strikt begränsar vad som får tillsättas

¹ Punkt 1, del III i bilaga VII till Europaparlamentet och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Hannes Eintrei

2018-06-29

Dnr 2763/2013
Saknr 6.3

till mjölk. Vad gäller de laktosfria mjölkprodukterna har endast de produkter där laktosen är nedbruten med hjälp av laktasenzym omfattats av bestämmelsen.

Livsmedelsverket föreslår därför i 3 § en ny definition av begreppet ”fermenterade mjölkprodukter” som utgår från definitionen för mjölkprodukter i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013.² I 5 § ändras därför ”fermenterad mjölk” också till ”fermenterade mjölkprodukter”.

Konsekvensutredning

Vad gäller konsekvensutredning hänvisar Livsmedelsverket till de konsekvensutredningar som gjorts i de remisser som föregick Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2018:5) om berikning av vissa livsmedel och som hade som utgångspunkt att samtliga fermenterade mjölkprodukter (och de laktosfria och vegetabiliska alternativen) skulle omfattas av bestämmelserna. Konsekvensutredningarna finns i tidigare utskickade remisser med samma diarienummer som denna (2763/2013). Särskilt hänvisar myndigheten till den som är daterad den 21 december 2016³. Därutöver kompletterar Livsmedelsverket med följande uppgifter.

En beskrivning av problemet och vad Livsmedelsverket vill uppnå

Livsmedelsverket har uppmärksammat att den nuvarande definitionen fermenterad mjölk i LIVSFS 2018:5 endast omfattar mjölkprodukter som inte är smaksatta och ett begränsat antal laktosfria produkter. Utredningen som ligger till grund för LIVSFS 2018:5 har haft som målsättning att samtliga fermenterade mjölkprodukter som till exempel smaksatt yoghurt och fil upp till en viss viktprocent fett ska omfattas av kravet på berikning, liksom motsvarande vegetabiliska och laktosfria alternativ, för att nå rätt målgrupper i samhället.

För att åtgärda dessa brister krävs föreslagna föreskriftsändringar.

Alternativa lösningar för det Livsmedelsverket vill uppnå

Det är viktigt att genomföra ändringarna för att d-vitaminspridningen ska kunna nå en så vid krets som möjligt. I utredningen till LIVSFS 2018:5 har Livsmedelsverket tittat på alternativa möjligheter men kommit fram till att en berikning av aktuella produkter är nödvändig för att befolkningen ska öka sitt d-vitaminintag. En av de viktiga delarna i den utredningen var att bredda produktsegmentet som skulle berikas. För mer information hänvisas till konsekvensutredningarna i tidigare remisser.

² Punkt 2, del III i bilaga VII till Europaparlamentet och rådets förordning (EU) nr 1308/2013.

³ <https://www.livsmedelsverket.se/om-oss/remisser-utgangna-2017/remiss-forslag-till-nya-foreskrifter-om-berikning-av-vissa-livsmedel-dnr-27632013>

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Hannes Eintrei

2018-06-29

Dnr 2763/2013
Saknr 6.3

Effekterna om någon reglering inte kommer till stånd

Om någon reglering inte skulle komma till stånd skulle avsedd effekt för ökat d-vitaminintag i befolkningen inte uppnås då de produkter som enligt Livsmedelsverkets tidigare utredningar bör ingå inte kommer att göra det. Vidare skulle ekologiska fermenterade mjölkprodukter inte få berikas överhuvudtaget eftersom det krävs nationella regler⁴ för att få göra det.

Vilka berörs av regleringen

Producenter av bl.a. smaksatt yoghurt, fil och vissa laktosfria mjölkprodukter samt de som tillverkar vegetabiliska alternativ till fermenterade mjölkprodukter.

Vilka bemyndiganden som Livsmedelsverkets beslutanderätt grundar sig på

5 § livsmedelsförordningen (2006:813).

Vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Branschen har ansett det viktigt att alla produkter inom samma segment ska berikas. Att särskålla naturella mjölkprodukter från smaksatta innebär stora merkostnader. Konkurrensmässigt är det också svårt att motivera varför endast vissa laktosfria fermenterade mjölkprodukter ska omfattas av krav på berikning. De flesta företag inom branschen torde också vara instållda och förberedda på att fermenterade mjölkprodukter m.m. upp till tre procents fetthalt kommer att omfattas av krav på berikning eftersom det under lång tid kommunicerats av Livsmedelsverket.

Bedömning om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Berikning av livsmedel regleras av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1925/2006 (berikningsförordningen) om tillsättning av vitaminer och mineraler samt vissa andra ämnen i livsmedel. Berikningsförordningen reglerar vilka vitaminer och mineraler som får tillsättas i livsmedel och att de ska åtminstone tillsättas i betydande mängd (vilket för Vitamin D enligt förordning (EU) nr 1169/2011 är 15 % av referensvärdet 5 mikrogram för näringsinnehållet per 100 g eller 100 ml för andra produkter än drycker och 7,5 % av referensvärdet 5 mikrogram för näringsinnehållet för drycker per 100 ml).

⁴ Artikel 27 f i Kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 av den 5 september 2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter med avseende på ekologisk produktion, märkning och kontroll.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Hannes Eintrei

2018-06-29

Dnr 2763/2013
Saknr 6.3

Föreskrifterna LIVSFS 2018:5 är anmälda till EU-kommissionen enligt direktiv 2015/1535/EU⁵ och Berikningsförordningen. Denna ändring kommer troligtvis också behöva anmälas till EU-kommissionen eftersom den innebär ett utökat krav i förhållande till nuvarande regler.

Bedömning om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Ikraftträdande föreslås så snart som möjligt efter remiss och eventuell anmälan till EU-kommissionen. Samma övergångsregler som finns enligt LIVSFS 2018:5 föreslås eftersom de flesta producenter utgått ifrån att dessa produkter skulle omfattas och många har även påbörjat omställningen av produktionen för att de ska berikas.

Effekter för kommuner eller landsting

Förslaget innebär att kommunala kontrollmyndigheter behöver informeras om de nya reglerna. De nya kraven torde inte mer än marginellt utgöra en större arbetsbelastning än kontrollen som utförs enligt nuvarande regler.

Miljö och jämställdhet

Se tidigare remisser av LIVSFS 2018:5.

Uppföljning och utvärdering av föreskrifterna

En kontinuerlig uppföljning och utvärdering sker. Bland annat genom att Livsmedelsverket håller sig uppdaterade inom berikningsområdet och att myndigheten och branschen har regelbunden kontakt.

Kontaktpersoner vid Livsmedelsverket

Hannes Eintrei, tel. 018-17 56 45
Ingrid Lindeberg, tel. 018-17 14 27
Kristina Ohlsson, tel. 018-17 55 84

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.